

Raad voor de
rechtspraak

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor Justitie en
Veiligheid
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 3610000
www.rechtspraak.nl

datum 18 september 2019
contactpersoon H. Zwiers
e-mail h.zwiers@rechtspraak.nl
ons kenmerk UIT 11747 COM/HZ/et
onderwerp Rondetafelgesprek slachtofferbeleid - 25 september 2019

Geachte leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,

Allereerst wil ik u bedanken voor de uitnodiging voor het rondetafelgesprek Slachtofferbeleid. Onderstaand treft u de schriftelijke bijdrage aan van de Raad voor de rechtspraak.

Positie van slachtoffers in de strafrechtketen

Inleiding

Het centrale thema van deze notitie is de verantwoordelijkheid die de (straf)rechtspraak draagt voor een correcte bejegening van het slachtoffer. Belangrijke aandacht gaat hierbij uit naar ontwikkelingen op het terrein van slachtoffervoorzieningen en dilemma's op dit gebied.

Hierbij moet in aanmerking worden genomen dat de rol van de rechtspraak in slachtofferbeleid zich over het algemeen beperkt tot al hetgeen zich rond de zitting afspeelt. Het gaat daarbij in het bijzonder om de identificatie van een bezoeker van het gerechtsgebouw als slachtoffer en de wijze waarop het slachtoffer vervolgens wordt bejegend, geïnformeerd, opgevangen, begeleid en beschermd voorafgaand, tijdens en na afloop van een strafzitting. De rechtspraak is daarbij in hoge mate afhankelijk van de inspanningen van andere organisaties in de strafrechtketen op het gebied van goede slachtofferbegeleiding, voorafgaand en ná de zitting.

De positie van het slachtoffer in de Rechtspraak

Binnen de rechtspraak ligt de nadruk op een zorgvuldige en respectvolle bejegening van het slachtoffer. Procedurele erkenning als slachtoffer, begrip voor de situatie en emoties van het slachtoffer, serieuze behandeling van verzoeken en vragen van het slachtoffer en een correcte benadering met respect voor de persoonlijke waardigheid kunnen bijdragen aan de verwerking van vaak een ingrijpende gebeurtenis. Dat rekening moet worden gehouden met belangen van de slachtoffers is door rechters gezamenlijk tot uitdrukking gebracht in de zogeheten "[Professionele standaarden strafrecht](#)".

Raad voor de
rechtspraak

datum 18 september 2019
kenmerk UIT 11747 COM/HZ/et
pagina 2 van 3

Landelijke ontwikkelingen

Opleiding

Slachtofferrechten krijgen aandacht in opleidingen voor rechters en juridisch medewerkers en tijdens professionele ontmoetingen. In de Rechtspraak-uitgave "[Slachtoffer en de rechtspraak](#)" wordt de stand van het recht ten aanzien van slachtoffers beschreven voor degenen die hier in de dagelijks praktijk mee te maken hebben en worden praktische handvatten geboden.

Verblijfsomgeving

In 2012 heeft de Rechtspraak een "[Modelregeling inzake passende verblijfsomgeving slachtoffers](#)" gepubliceerd. Deze bevat door de gerechten gezamenlijk onderschreven uitgangspunten voor de opvang van en voorzieningen voor slachtoffers in de rechtbanken en gerechtshoven.

Uniformiteit

Met het "[Landelijk strafprocesreglement](#)" streven de gerechten en het openbaar ministerie meer uniformiteit na bij de behandeling van strafzaken. Daarin zijn specifieke uitgangspunten geformuleerd met betrekking tot de informatieverstrekking aan en de bejegening van slachtoffers.

Media

In de "[Persrichtlijn 2013](#)" is door de Rechtspraak tot uitdrukking gebracht dat uit het oogpunt van bescherming van hun persoonlijke levenssfeer en in het belang van een goed en eerlijk verloop van de strafzaak er tijdens strafzittingen geen beeld- en geluidsopnames mogen worden gemaakt van slachtoffers. Journalisten kunnen hen zelf verzoeken om toestemming voor het maken van dergelijke opnames. In uitzonderlijke omstandigheden kan de rechter het maken van beeld- en geluidsopnames desondanks verbieden.

Uit "[de Anonimiseringsrichtlijnen](#)" van de Rechtspraak volgt dat alle gegevens die kunnen leiden tot de identificatie van slachtoffers bij publicatie van rechterlijke beslissingen op de website Rechtspraak.nl dienen te worden geanonimiseerd.

Dilemma's

De actievare rol van het slachtoffer heeft ook een keerzijde. Door gebruikmaking van zijn rechten treedt het slachtoffer in het strafproces meer op de voorgrond en dat kan op gespannen voet komen te staan met zijn beschermingsbehoeften. Het gaat dan bijvoorbeeld om bescherming tegen inbreuken op zijn privacy, maar ook tegen ongewilde confrontaties met de verdachte. De uitbreiding van slachtofferrechten gaat aldus gepaard met een toenemende behoefte bij slachtoffers aan specifieke voorzieningen waarmee die bescherming kan worden geboden.

Belangen van slachtoffers moeten ook worden afgewogen tegen andere belangen, zoals dat van een verdachte bij een eerlijk proces, het belang van de samenleving bij openbaarheid van rechtspraak en het belang van de strafrechtketen bij een voortvarende procedure. Niet alleen van de rechter, maar ook van de wetgever en van organisaties in de strafrechtketen wordt verlangd dat zij een dergelijke belangenafweging maken.

Raad voor de
rechtspraak

datum 18 september 2019
kenmerk UIT 11747 COM/HZ/et
pagina 3 van 3

Laatste ontwikkelingen

Tegen deze achtergrond zijn er, naast de genoemde landelijke ontwikkelingen, in elk gerecht maatregelen genomen om nadere invulling te kunnen geven aan de correcte bejegening van slachtoffers. De Raad voor de rechtspraak heeft in 2018 [onderzoek](#) laten verrichten met als doel de beschikbare slachtoffervoorzieningen in de gerechten en daarmee samenhangende werkprocessen in kaart te brengen. De Tweede Kamer is over de resultaten daarvan geïnformeerd. Uit het onderzoek volgt dat de correcte en invoelende bejegening van slachtoffers bepaald de gewenste prioriteit heeft binnen de rechtspraak. Zo zijn er bijvoorbeeld in elk gerechtsgebouw voorzieningen voor slachtoffers aanwezig, zoals een aparte ruimte waar zij kunnen wachten voor of tijdens een rechtszaak. In risicovolle zaken is er intensieve begeleiding van het slachtoffer en worden er waar nodig ook buiten het gerechtsgebouw beschermingsmaatregelen getroffen.

Er zijn ook knelpunten naar voren gekomen. Het onderzoek laat zien dat het van groot belang is om al in een zo vroeg mogelijk stadium op de hoogte te zijn van specifieke wensen van slachtoffers. Die kennis stelt het gerecht in staat om voorbereidingen te treffen en maatwerk te leveren. Per arrondissement kan de werkwijze wat betreft de slachtoffervoorzieningen verschillen. Dat geldt ook voor de tijdigheid en mate waarin de wensen van slachtoffers bekend worden gemaakt aan het arrondissement. Daardoor is niet steeds geborgd dat enerzijds het slachtoffer op de hoogte is van beschikbare voorzieningen en anderzijds het gerecht tijdig is geïnformeerd over de behoefte aan het gebruik daarvan.

De onderzoekers hebben verschillende aanbevelingen gedaan om tot verdere verbeteringen in de opvang en begeleiding van slachtoffers te komen. De gerechten zijn daarmee aan de slag gegaan.

Zo is de aanbeveling ‘Voorzie in een betere informatie over beschikbare voorzieningen’ als volgt opgepakt. Alle gerechten bieden op de website www.rechtspraak.nl een overzicht van de binnen het gerecht beschikbare voorzieningen voor slachtoffers en hoe daarvan gebruik te maken. Aan het Openbaar Ministerie is gevraagd om in de brieven die het Openbaar Ministerie aan slachtoffers stuurt een verwijzing naar [deze site](#) op te nemen.

Op dit moment wordt onderzocht tot welke resultaten de aanbevelingen uit het onderzoek hebben geleid. De Raad voor de rechtspraak zal de minister later dit jaar, wanneer de evaluatie is afgerond, over de uitkomsten informeren.

Hoogachtend,

Mr. drs. M.C.P. (Michiel) de Ridder
Voorzitter Landelijk Overleg Vakinhoud Strafrecht (LOVS)